

Briuselis, 2019 04 26
COM(2019) 187 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl bendro pareiškimo ir bendro požiūrio į decentralizuotų agentūrų buveinių vietą
įgyvendinimo**

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl bendro pareiškimo ir bendro požiūrio į decentralizuotų agentūrų buveinių vietą įgyvendinimo

1. ĮVADAS

Ši ataskaita parengta atsakant į 2018 m. spalio mėn. Tarybos pareiškimą¹, kuriame Komisija raginama iki 2019 m. balandžio mėn. pabaigos pateikti bendro pareiškimo ir bendro požiūrio dėl decentralizuotų agentūrų (toliau – bendras požiūris)² įgyvendinimo analizę konkrečia agentūrų buveinių vietos tema.

Prašymas pateiktas atsižvelgiant į Europos vaistų agentūros ir Europos bankininkystės institucijos perkėlimą. Šios dvi anksčiau Londone įsikūrusios ES decentralizuotos agentūros turėjo persikelti į naują priimančiąją valstybę narę dėl Jungtinės Karalystės sprendimo išstoti iš Sąjungos. Likusios 27 valstybės narės taikė specialią šių dviejų agentūrų naujos buveinių vietos atrankos procedūrą, pagrįstą bendrame požiūryje, 2012 m. sudarytame Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos susitarime, nustatytais principais.

27 valstybėms narėms nusprendus Europos vaistų agentūrą perkelti į Amsterdamą, o Europos bankininkystės instituciją – į Paryžių, Europos Parlamentas ir Taryba, remdamiesi Komisijos pasiūlymu, priėmė teisės aktus, kuriais nustatytos naujos buveinių vietos agentūrų steigimo aktuose. Vykstant deryboms Europos Parlamentas paprašė peržiūrėti bendrą požiūrį, išreiškė nepritarimą procedūrai, kuria buvo vadovaujamasi renkant abiejų agentūrų buveinių vietas, ir paprašė į bendrą požiūrį įtraukti naują procedūrą. Tada Taryba paragino Komisiją parengti šią ataskaitą. Ja remiantis „*būtų įvertinta, kaip reikėtų pradėti tokios peržiūros procesą*“.

Tarybos prašymu, šios Komisijos ataskaitos tema apima tik bendrame požiūryje išdėstytus su decentralizuotų agentūrų buveinių vieta susijusius principus. Joje pateikiama statistinė ir faktinė informacija apie bendro požiūrio atitinkamų elementų įgyvendinimą nuo jo priėmimo 2012 m. liepos 19 d. Todėl ši ataskaita yra vienkartinė iniciatyva, teikiama atskirai nuo anksčiau Komisijos parengtų bendro požiūrio įgyvendinimo pažangos ataskaitų ar Komisijos teikiamų atskirų decentralizuotų agentūrų vertinimų. Ataskaitoje nesiekama įvertinti bendro požiūrio ar teikti rekomendacijų, kuriomis reikėtų vadovautis ateityje.

Ataskaita parengta remiantis duomenimis apie visas 33 decentralizuotas agentūras, kurioms taikomas bendras požiūris³. Tačiau ataskaitoje pateikta decentralizuotų agentūrų buveinių

¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=LT&reference=P8-TA-2018-0427>

² https://europa.eu/european-union/sites/europa.eu/files/docs/body/joint_statement_and_common_approach_2012_lt.pdf

³ Žr. priede pateikiamą sąrašą.

vietos parinkimo analizė apima tik tas agentūras, kurių buveinių vieta buvo parinkta nuo 2012 m. liepos 19 d.

Norėdama atlikti vertinimą Komisija pasinaudojo Tarybos generalinio sekretoriato ir 28 decentralizuotų agentūrų per ES agentūrų tinklą pateiktais duomenimis.

2. BENDRAME POŽIŪRYJE IŠDĖSTYTI PRINCIPAI DĖL AGENTŪRŲ BUVEINIŲ VIETOS

2.1. Pagrindą bendram požiūriui davęs tarpinstitucinis dialogas

Agentūrų buveinių vieta nėra nauja tema ES institucijoms. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija šį klausimą aptarė dar 2009 m., kai Komisija paskelbė vertinimą⁴; juo remiantis vyko diskusijos dėl Sąjungos agentūrų sistemos ateities ir joms pasibaigus buvo priimtas bendras požiūris.

Minėtame vertinime buvo teigiama, kad buveinių vieta yra veiksnys, kuris svarbus steigiant agentūras ir kuris galiausiai padeda užtikrinti gerą jų valdymą. Visų pirma buvo nustatyta, kad vietų prieinamumas atsižvelgiant į kelionės išlaidas ir laiką gali daryti įtaką agentūrų ištekliais ir veiksmingumui. Sprendimų dėl agentūrų buveinių vietų priėmimo terminai ir pobūdis taip pat buvo laikomi svarbiais veiksniais nustatant buveinių vietai taikomas sąlygas. Vertinime agentūros ir ją priimančios valstybės susitarimo dėl būstinės buvimo faktas siejamas su agentūrai atsirandančia galimybe naudotis tam tikromis su jos buveine susijusiomis privilegijomis ir pritraukti naujų darbuotojų į buveinės vietą.

Institucijoms bendradarbiaujant dėl Sąjungos agentūrų sistemos ateities, 2010 m. trys institucijos vėl aptarė šį klausimą išsamiaje analitiniame dokumente „*Agentūrų buveinė ir priimančiosios šalies vaidmuo*“⁵. Šis analitinis dokumentas parengtas remiantis 2009 m. vertinimu, atsižvelgus į buvusią su agentūros buveinių vietos atranka susijusią padėtį ir atlikus kritinę šio klausimo analizę.

Analizėje nurodyta, kad tuo metu veikusių ES agentūrų buveinių vietos būdavo atrenkamos valstybių narių atstovų, susitinkančių valstybių arba vyriausybių vadovų lygmeniu, bendru sutarimu⁶ arba jas parinkdavo Taryba. Vis dėlto minėtame dokumente pažymėta, kad buveinės vietos atrankos kriterijai nebuvo nustatyti, agentūros buveinės vieta dažnai buvo parenkama vėliau nei patvirtinamas agentūros steigimo aktas, o sąlygos, kurias paprastai agentūroms taiko jas priimančios valstybės narės, buvo labai skirtingos.

⁴ https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/synthesis_and_prospects_en.pdf

⁵ https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/fiche_3_sent_to_ep_cons_2010-12-15_en.pdf

⁶ Atitinkamai taikant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 341 straipsnį, kuriame teigiama, kad „*Sąjungos institucijų būstinės vieta nustatoma bendru valstybių narių vyriausybių sutarimu.*“

2012 m. liepos 19 d. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija paskelbė bendrą pareiškimą, kurio priede buvo išdėstytas tarpinstitucinės darbo grupės padarytomis išvadamis pagrįstas bendras požiūris.

Bendrame požiūryje išdėstyti principai, dėl kurių buvo susitarta ir kurie yra suskirstyti į penkis skyrius: agentūrų vaidmuo ir padėtis ES institucinėje struktūroje, agentūrų struktūra ir valdymas, agentūrų veikla, veiklos ir išteklių programavimas, atskaitomybė, kontrolė, skaidrumas ir ryšiai su suinteresuotaisiais subjektais.

2.2. Bendrame požiūryje išdėstyti su agentūrų buveinių vieta susiję principai

Bendro požiūrio dokumento pirmajame skyriuje, pavadintame „*Agentūrų vaidmuo ir padėtis ES institucinėje struktūroje*“, išdėstyti pagrindiniai principai, susiję su agentūrų buveinių vieta.

2.2.1. Decentralizuotų agentūrų buveinių vietos parinkimas

Bendro požiūrio **6 punkte** išdėstyti keli decentralizuotų agentūrų buveinių vietos parinkimo principai. Tačiau joje iš anksto nurodoma, kad jie nedaro įtakos bendro požiūrio nustatymo metu buvusiai padėčiai, t. y. principui, kad „*politin[i] sprendim[q] dėl agentūros buveinės<...> priima bendrai susitarę valstybių ar vyriausybių vadovų lygiu posėdžiaujantys valstybių narių atstovai arba Taryba*“.

Bendrame požiūryje dar kartą primenama apie valstybių narių susitarimą dėl agentūrų „*pageidaujam[o] geografin[iu] pasiskirstym[o]*“ ir tai, kad „*prioritetas turėtų būti teikiamas naujoms valstybėms narėms*“.

Bendrame požiūryje toliau nurodoma, kaip turėtų būti parenkamos buveinės vietos, ir nustatomi pagrindiniai principai. Jame nustatyta, kad toks sprendimas turėtų būti priimtas:

- 1) „*iki teisėkūros proceso pabaigos, kad agentūra galėtų iš karto įsikurti savo buveinės vietoje*“;
- 2) remiantis „*objektyv[iais] kriterij[ais]*“ (kurie „*gali*“ apimti „*užtikrinim[q], kad agentūra gali būti įkurta vietoje įsigaliojus jos steigimo aktui, vietovės pasiekiamum[q], atitinkamų švietimo įstaigų personalo narių vaikams buvim[q], tinkam[as] galimyb[es] patekti į darbo rinką, gauti socialinį draudimą ir medicininę priežiūrą tiek vaikams, tiek sutuoktiniams*“);
- 3) remiantis valstybių narių, kurios „*turėtų skaidriai taikyti tuos kriterijus*“, teikiamais pasiūlymais dėl agentūros įkūrimo jų valstybėje.

Bendrame požiūryje taip pat pažymima, kad prireikus Komisija gali padėti įvertinti valstybių narių pasiūlymus.

Bendro požiūrio **8 punkte** toliau reikalaujama, kad priimančiosios valstybės narės prisiimtų du įsipareigojimus dėl agentūrų, kurias jos priims:

- 1) užtikrinti, kad būtų įvykdytos visos agentūrų veiklai reikalingos sąlygos iki to laiko, kai agentūros pradeda savo veiklą;
- 2) toliau atsižvelgti į agentūrų poreikius ir sudaryti sąlygas, būtinas ilgalaikiai ir sklandžiai agentūrų veiklai užtikrinti.

2.2.2. Priimančiųjų valstybių narių ir agentūrų santykiai

Bendro požiūrio **7 punkto** nuostatomis valstybės narės, kuriose šiuo metu yra įsikūrusi agentūra, raginamos apsvarstyti, ar galima padidinti agentūrų prieinamumą ir taip užtikrinti didesnę veiksmingumą ir geresnę ryšių palaikymą su suinteresuotaisiais subjektais ir koku būdu. Bendrame požiūryje taip pat rekomenduojama prieinamumą įvertinti atliekant reguliarius agentūrų vertinimus⁷.

Bendro požiūrio **9 punkte** nurodyta, kad visos agentūros turėtų turėti laiku sudarytus susitarimus dėl būstinės (prieš agentūrai pradėdant veiklą). Šio punkto nuostatos taikomos naujoms agentūroms ir priimančiojoje valstybėje jau įsteigtoms agentūroms.

Susitarimuose dėl būstinės nurodomos būtinos priemonės, kuriomis agentūra turi būti aprūpinama ją priimančiojoje valstybėje narėje. Siekiant nustatyti gaires būsimiems susitarimams dėl būstinės, bendro požiūrio nuostatomis Komisija raginama parengti esama geriausia patirtimi pagrįstų nuostatų rinkinį. Šias nuostatas Komisija parengė 2013 m. gruodžio mėn.

3. BENDRAME POŽIŪRYJE IŠDĖSTYTŲ PRINCIPŲ DĖL AGENTŪRŲ BUVEINIŲ VIETOS ĮGYVENDINIMAS

3.1. Decentralizuotų agentūrų buveinių vietos parinkimas

Priėmus bendrą požiūrį buvo parinktos keturių agentūrų buveinių vietos⁸.

Pirmosios agentūros buveinės vieta buvo parinkta 2014 m. Jungtinei Karalystei vienašališkai nusprendus, kad ji nebenori savo teritorijoje priimti **Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūros**⁹ (CEPOL), nuspręsta ją perkelti į Budapeštą. Tada tais pačiais metais nuspręsta **Bendrą pertvarkymo valdybą** (BPV) įsteigti Briuselyje. Galiausiai 2018 m., atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės išstojimą iš Sąjungos, nuspręsta, kad **Europos vaistų agentūra** (EMA) bus perkelta į Amsterdamą, o **Europos bankininkystės institucija** (EBI) – į Paryžių.

⁷ Kadangi bendro požiūrio nuostatomis rekomenduojama įvertinti prieinamumą atliekant minėtus vertinimus, šioje ataskaitoje šis su buveinių vieta susijęs aspektas nebus nagrinėjamas.

⁸ Rengiant šią ataskaitą Europos darbo institucijos steigimo klausimas dar nebuvo išspręstas.

⁹ Tuo metu ši agentūra buvo vadinama Europos policijos koledžu.

Išnagrinėjus turimą informaciją apie šias keturias agentūras galima daryti toliau pateikiamas išvadas apie tai, kaip priėmus bendrą požiūrį buvo pasirenkamos decentralizuotų agentūrų buveinių vietos.

3.1.1. Pasiūlymai priimti agentūrą

2013 m. liepos mėn. pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl **Bendros pertvarkymo valdybos** sukūrimo Komisija nurodė Briuselį kaip Valdybos buveinės vietą. Nė viena valstybė narė nepasisiūlė priimti agentūros. Iš pat pradžių Komisija, atsižvelgdama į svarbią agentūros ir Komisijos funkcijų sąveiką¹⁰, manė, kad jos buveinė turėtų būti Briuselyje. Visų pirma buvo manoma, kad pertvarkymo procese dalyvaujančių įstaigų ir institucijų buvimas toje pačioje vietoje pagerintų bendrą politikos sistemos veiksmingumą.

2013 m. spalio mėn. valstybių narių vyriausybių atstovai pasiekė bendrą sutarimą dėl **Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūros** perkėlimo iš Londono į Budapeštą. Tarybos generalinio sekretoriato prašymu septynios valstybės narės pateikė pasiūlymus dėl agentūros priėmimo. Rengiant šiuos pasiūlymus atsižvelgta į šiuos kriterijus: 1) išsamią informaciją apie siūlomas patalpas (įskaitant faktinį biuro ar konferencijoms skirtų patalpų plotą ir kitas patalpas, kuriomis būtų leidžiama naudotis agentūrai), 2) vietos prieinamumą, 3) privilegijų ir imunitetų taikymo agentūros darbuotojams tvarką, 4) tinkamų švietimo įstaigų, kurios būtinos personalo narių vaikams, buvimą.

2018 m. buvo pateikta 19 pasiūlymų dėl **Europos vaistų agentūros** perkėlimo ir 8 pasiūlymai dėl **Europos bankininkystės institucijos** perkėlimo remiantis šiais kriterijais: 1) užtikrinimu, kad agentūrą galima įsteigti vietoje ir ji galės vykdyti savo funkcijas Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos dieną, 2) vietos prieinamumu, 3) tinkamų švietimo įstaigų, kurios būtinos personalo narių vaikams, buvimu, 4) tinkamos galimybės patekti į darbo rinką, gauti socialinį draudimą ir medicininę priežiūrą užtikrinimu tiek vaikams, tiek sutuoktiniams, 5) veiklos tęstinumu, 6) geografiniu pasiskirstymu.

3.1.2. Agentūros buveinės vietos parinkimo procesas

2013 m. spalio 8 d. valstybių narių vyriausybių atstovai bendru sutarimu pasirinko Budapeštą kaip **Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūros** buveinės vietą. 2014 m. gegužės 15 d. Taryba, dvidešimt penkių valstybių narių iniciatyva¹¹, priėmė Reglamentą (ES)

¹⁰ Bendrai pertvarkymo valdybai pavesta rengti su bankų sąjungos bankais susijusius pertvarkymo sprendimus. Po to, Komisija dažnai skubos tvarka veikia kaip pertvarkymo arba valstybės pagalbos institucija, jei pertvarkymo sprendime numatoma naudotis Bendru pertvarkymo fondu.

¹¹ Kadangi reglamentas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 87 straipsnio 2 dalimi, iniciatyvos teisę turėjo ne tik Komisija, bet ir ketvirtadalis valstybių narių (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 76 straipsnis).

Nr. 543/2014¹², kuriuo iš dalies keičiamas pirminis Tarybos sprendimas siekiant nustatyti, kad agentūros buveinė bus Budapešte.

Siūloma **Bendros pertvarkymo valdybos** buveinės vieta, t. y. Briuselis, buvo įtraukta į Komisijos pasiūlymą dėl jos sukūrimo ir vykstant teisėkūros procesui nebuvo pakeista. 2014 m. liepos mėn. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė Reglamentą (ES) Nr. 806/2014¹³.

Atsižvelgdami į konkrečias Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš Sąjungos aplinkybes, 2017 m. birželio 22 d. 27 valstybių narių valstybių ar vyriausybių vadovai pirmiausia susitarė dėl išsamios būsimų **Europos vaistų agentūros** ir **Europos bankininkystės institucijos** buveinių vietos atrankos procedūros¹⁴. Po kelių iš eilės įvykusių 27 ES ministrų balsavimų (per paskutinį etapą buvo balsuojama slapta), 2017 m. lapkričio 20 d. pagal šią procedūrą Paryžius ir atitinkamai Amsterdamas buvo pasirinkti kaip naujos šių dviejų agentūrų buveinių vietos. Po to, Komisija pateikė du pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl naujų agentūrų buveinių įtraukimo į jų steigiamuosius aktus. 2018 m. lapkričio mėn. Taryba ir Europos Parlamentas priėmė reglamentus (ES) 2018/1717¹⁵ ir 2018/1718¹⁶.

3.1.3. Būtinios agentūros veiklos sąlygos

2011–2015 m. nepriklausomoje vertinimo ataskaitoje¹⁷ buvo nustatyta, kad **Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra** buvo perkelta laiku. Remiantis ataskaita, agentūra ir Vengrija, ją priimanti valstybė narė, „visą projektą įvykdė greičiau nei per keturis mėnesius. Iš surinktų įrodymų matyti, kad perkėlimas beveik arba visai neturėjo poveikio veiklos tęstinumui, nepaisant to, kad kai kurie darbuotojai nusprendė nepersikelti į naują agentūros buveinės vietą“. Ataskaitoje taip pat pabrėžiama, kad perkėlimas buvo ekonomiškai efektyvus, t. y. apskaičiuota, kad „dėl susitarimo su Vengrijos administracija administracinės išlaidos sumažėjo 200 000 EUR per metus. Iš tiesų naujoje CEPOL buveinėje biurais naudojamosi nemokamai, o infrastruktūra užtikrinama mažiausiai dešimčiai metų.“ Remiantis pačios agentūros duomenimis, paskirtasis pastatas buvo atnaujintas ir įrengtas remiantis Vengrijos pasiūlymu ir perduotas agentūrai iki nustatyto termino. Agentūra yra sudariusi kelias sutartis dėl galimybės naudotis tam tikromis viešosiomis paslaugomis. Apskritai agentūra nurodo teigiamai vertinanti priimančiosios valstybės gebėjimą reaguoti į jos poreikius.

Remiantis **Bendros pertvarkymo valdybos** 2015 m. metine ataskaita¹⁸, agentūra „2015 m. sausio mėn. pradėjo vykdyti pertvarkymo planavimą, apimančią daugiau kaip 120 euro zonos

¹² OL L 163, 2014 5 29, p. 5.

¹³ OL L 225, 2014 7 30, p. 1.

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/21503/22-euco-conclusions-agencies-relocation.pdf>

¹⁵ OL L 291, 2018 11 16, p. 1.

¹⁶ OL L 291, 2018 11 16, p. 3.

¹⁷ <https://www.cepol.europa.eu/sites/default/files/five-year-evaluation-report-2011-2015.pdf>

¹⁸ https://srb.europa.eu/sites/srbsite/files/srb_annual_report_2015_en_0.pdf

bankų grupių ir 15 kitų tarpvalstybinių bankų grupių. Savo veiklą ji de facto pradėjo 2015 m. kovo mėn.“ Tai rodo, kad visos agentūros veiklai būtinos sąlygos buvo užtikrintos iki jos veiklos pradžios. Agentūra persikėlė į savo Briuselio centre esančias nuolatinės patalpas 2016 m. balandžio mėn., kur, kaip ji teigia, jos visa veikla vyksta sklandžiai.

Kalbant apie **Europos vaistų agentūrą** ir **Europos bankininkystės instituciją**, per anksti vertinti, ar dvi priimančiosios valstybės narės užtikrino, kad visos agentūrų veiklai būtinos sąlygos būtų įgyvendintos iki dienos, kurią jos bus perkeltos į naują buveinę ir kaip tai bus padaryta. Europos vaistų agentūra nurodo, kad ji „*nedelsdama pradėjo dirbti su Nyderlandų valdžios institucijomis norėdama pasirengti persikėlimui ir pradėti veiklą ne vėliau kaip 2019 m. kovo 30 d.*“¹⁹ Prieš perkėlimą abi agentūros pasirašė susitarimą dėl būstinės su savo nauja priimančiąja valstybe nare.

3.2. Priimančiųjų valstybių narių ir agentūrų santykiai

3.2.1. Reikalavimas sudaryti susitarimą dėl būstinės

Bendrame požiūryje trys institucijos pripažino, kad visoms agentūroms būtina sudaryti susitarimus dėl būstinės. Siekiant laikytis šio principo ir užtikrinti ilgalaikės veiklos sąlygas, reikalavimas sudaryti tokį susitarimą dabar yra sistemingai įtraukiamas į Komisijos pasiūlymus dėl agentūrų steigimo aktų. Iki šiol iš 33-ųjų steigimo aktų 16-oje išdėstytos nuostatos, pagal kurias reikalaujama, kad agentūros ir jas priimančios valstybės narės sudarytų tokį susitarimą.

Nuo bendro požiūrio priėmimo dienos aštuonios decentralizuotos agentūros sudarė susitarimus dėl būstinės su jas priimančiomis valstybėmis narėmis. Taigi, iki šiol 29-ios iš 33-ųjų esamų decentralizuotų agentūrų yra sudariusios susitarimus dėl būstinės su jas priėmusiomis valstybėmis narėmis. Beveik pusė šių susitarimų buvo pasirašyta per dvejus metus nuo vietos parinkimo.

3.2.2. Komisijos nustatytos susitarimų dėl būstinės gairės

2013 m. gruodžio 10 d. Komisija paskelbė agentūroms ir jas priimančioms valstybėms narėms skirtas gaires²⁰, į kurias jos turėtų atsižvelgti vedamos derybas dėl naujo susitarimo dėl būstinės sudarymo. Remiantis decentralizuotų agentūrų pateikta informacija, apytikriai trys ketvirtadaliai susitarimų buvo parengti ir pasirašyti iki Komisijos gairių paskelbimo. Tačiau gairėmis buvo vadovaujamasi vedant derybas dėl likusio ketvirčio susitarimų. Šios gairės taip pat skirtos jau sudarytų susitarimų dėl būstinės peržiūrai. Buvo atnaujinti jau pasirašyti penki susitarimai dėl būstinės nedarant jokių esminių pakeitimų pirminiams susitarimams dėl būstinės.

¹⁹ <https://www.ema.europa.eu/en/about-us/uks-withdrawal-eu/relocation-amsterdam#tracking-tool-section>

²⁰ https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/2013-12-10_guidelines_hq_agreements_en.pdf

3.2.3. *Susitarimų dėl būstinės nuostatų pobūdis*²¹

Daugumos jau sudarytų susitarimų dėl būstinės nuostatos dėl imunitetų, medicininės priežiūros užtikrinimo, atvykimo ir buvimo, mokesčių, socialinio draudimo įmokų ir atleidimo nuo muitų yra panašios.

Didžiojoje daugumoje susitarimų dėl būstinės **imunitetus** reglamentuojančios nuostatos apima agentūrų patalpų, turto ir archyvų neliečiamumą, oficialiems pranešimams ir dokumentams taikomus diplomatinis principus ir imunitetą jurisdikcijos atžvilgiu. Bet kuriuo atveju, net ir tada, kai susitarimuose dėl būstinės tokios sąlygos nenustatytos, visoms agentūroms naudingos visose valstybėse narėse taikomo Protokolo (Nr. 7) dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų²² nuostatos.

Be to, į daugumą susitarimų dėl būstinės įtrauktos nuostatos dėl **atleidimo nuo mokesčių ir muitų**. Taikant tokias sąlygas mokesčiai netaikomi agentūros patalpoms, pajamoms ir transporto priemonėms, taip pat prekių tiekimui ir paslaugų teikimui. Muitai netaikomi tarnyboje naudojamiems agentūros daiktams, leidiniams ir transporto priemonėms.

Beveik visų susitarimų dėl būstinės **socialinę apsaugą ir medicininę priežiūrą** reglamentuojančiomis nuostatomis užtikrinama, kad darbuotojams nebūtų taikomas reikalavimas mokėti privalomas įmokas į nacionalines socialinės apsaugos sistemas. Maždaug pusė šių agentūrų taip pat turi galimybę nediskriminuojamos naudotis viešosiomis paslaugomis.

Į daugelį susitarimų dėl būstinės įtrauktos **atvykimą ir buvimą** reglamentuojančios nuostatos, kuriomis užtikrinamas supaprastintų atvykimo, buvimo ir išvykimo iš priimančiosios valstybės narės teritorijos procedūrų taikymas, skubus vizų išdavimas, imigracijos apribojimų, formalumų ar reikalavimo turėti specialias asmens tapatybės korteles netaikymas.

Kitos susitarimuose nustatytos sąlygos, susijusios su, pavyzdžiui, agentūros patalpomis ir mokymo įstaigomis, labai skiriasi; jos yra palankios mažiau nei pusei agentūrų.

Kalbant apie **agentūrų patalpas**, tik mažos dalies agentūrų susitarimuose dėl būstinės yra nuostata dėl tinkamos vietos, kuri būtų nemokama, visų agentūrai būtinų paslaugų ar patalpų priežiūros užtikrinimo.

Tik kelių agentūrų susitarimuose dėl būstinės yra nuostatos, kuriomis siūloma lankyti **mokymo įstaigas**, pavyzdžiui, Europos mokyklas ar į jas panašias mokyklas. Praktiškai 12-

²¹ Remiantis 28-ių agentūrų, kurios teikė duomenis per ES agentūrų tinklą, pateikta informacija.

²² OL C 326, 2012 10 26, p. 266.

ka iš 33-ųjų decentralizuotų agentūrų turi galimybę naudotis tokių mokymo įstaigų paslaugomis.

4. IŠVADA

ES decentralizuotos agentūros yra pagrindiniai Europos Sąjungos subjektai. Turėdamos specialių žinių jos padeda formuoti Sąjungos politikos kryptis ir jas įgyvendinti. Kadangi agentūrų buveinės yra įvairiose valstybėse narėse, jos taip pat didina Sąjungos matomumą visuomenėje. Todėl tam, kad veiktų pati Sąjunga, būtina pasirinkti tinkamas vietas ir sudaryti sklandžiai agentūrų veiklai būtinas sąlygas.

Vadovaudamiesi bendru požiūriu, 2012 m. liepos mėn. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija susitarė dėl kelių veiksmingesnę ir nuoseklesnę Sąjungos agentūrų sistemą, įskaitant jų buveinių vietas, užtikrinančių principų. Nors bendras požiūris nepažeidžia buveinių vietos parinkimo tvarkos, kuri jau buvo nusistovėjusi jo priėmimo metu, jame išdėstyta bendra tokių sprendimų priėmimo sistema. Sistemos principai apima buveinių vietos atrankos kriterijus, atrankos trukmę ir vienodas priėmimo sąlygas.

Tačiau nuo 2012 m. galimybės išbandyti šiuos principus buvo ribotos. Tuo laikotarpiu buvo parinktos tik keturių agentūrų buveinių vietos, o dvi iš tų agentūrų tik visai neseniai buvo perkeltos į naują priimančiąją valstybę narę. Tačiau ataskaitoje parodoma, kad šiais keliais atvejais buveinių vietos buvo pasirinktos vadovaujantis objektyviais sumetimais, visų pirma remiantis bendrame požiūryje nustatytais objektyviais kriterijais arba atsižvelgiant į specifinį agentūros funkcijų pobūdį.

Iš ataskaitos taip pat matyti, kad pasirinkus buveinės vietą priimančiosios valstybės narės toliau laikėsi įsipareigojimo užtikrinti, kad agentūros ilgai ir sklandžiai veiktų, ir daugeliu atvejų reglamentuoti savo dinamiškus santykius su agentūromis susitarimuose dėl būstinės.

Todėl Komisija mano, kad bendrame požiūryje išdėstyti principai yra geras pagrindas, kuriuo reikėtų vadovautis priimant sprendimus dėl agentūrų buveinių vietos ir užtikrinant, kad priimančiosios valstybės narės atsižvelgtų į konkrečius agentūrų poreikius.